

ข่าวมาตีพิมพ์

ก 83

ก 833

ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๘๖๑๒

วันศุกร์ที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๕

เรื่องเห็ดที่มีพิษ

อนงค์ จันทศรีกุล

ผู้อำนวยการกอง

กองโรคพิษและจุลชีววิทยา

กรมวิชาการเกษตร

กองโรคพิษและจุลชีววิทยา กรมวิชาการ
เกษตร ได้รับตัวอย่างเห็ดมีพิษจากจังหวัด
ร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๕ เพื่อ
ขอให้วิจัยว่าเป็นเห็ดจำพวกไหน ผลของการ
วิจัยพบว่า ตัวอย่างเห็ดที่นำมาเป็นเห็ดชนิด
หนึ่งในสกุล Amanita ซึ่งเห็ดในสกุลนี้เกือบ
ทั้งหมดจัดเป็นเห็ดจำพวกที่มีพิษร้ายแรงที่สุด
เพราะเมื่อรับประทานแล้ว มีอัน ตราาย ถึงแก่
ความตายภายใน ๑ สัปดาห์ โดยมีอาการตาม
ที่มีรายงานคือ อาเจียรรุนแรง ปวดท้อง มีไข้
ท้องร่วงอย่างรุนแรง เหนื่อย หอบ เหงื่อออก
ตัวเย็น และถึงแก่ชีวิต

เห็ดในสกุล Amanita มีลักษณะที่สำคัญ
ควรทราบคือ

๑. ดอกอ่อนที่ยังไม่บานมีเนื้อเยื่อ เป็น
เปลือกหุ้มคล้ายเปลือกไข่ ที่เหมือนในเห็ดฟาง
๒. มีเยื่อหุ้มโคนเป็นรูปถ้วยหงาย หรือ
เศษเนื้อเยื่อ หรือเกล็ดรอบโคนก้านในลักษณะ
ของเศษเนื้อเยื่อหุ้มโคนที่ขาดออกจากกัน เมื่อ
แตกออกจากไข่เรียก Volva
๓. อาจมีเกล็ดหรือเยื่อบาง ๆ ที่เป็นเศษ
ขาดจากเปลือกหุ้มไข่คอน บน หลุด ติด ไป กับ
หมวกเห็ด ซึ่งหลุดหายไปได้ง่ายเมื่อถูกน้ำฝน
หรือลม
๔. มีเยื่อเป็นแผ่นบาง ๆ ระบายติดอยู่
รอบก้านดอกและอยู่ใต้หมวกเห็ด ลงมา เรียก
วงแหวน (Annulus หรือ Ring)
๕. มีสปอร์สีขาว

ตามข่าวหนังสือพิมพ์ลงวันที่ ๒ กันยายน
๒๕๒๕ ได้รายงานว่ามีเห็ดมีพิษ ชนิดนี้ เรียก
"เห็ดระโงกหิน" ซึ่งมีลักษณะเหมือนเห็ด
"ระโงก" ซึ่งเป็นชื่อเรียกเห็ดชนิดหนึ่งที่รับ
ประทานได้และจัดเป็นเห็ดในสกุล Amanitopsis
มีชื่อว่า Amanitopsis Vaginata (Fr.) var
Alba (Fr.) Gill ทางภาคเหนือเรียกเห็ดระโงก
ชนิดนี้ว่า "เห็ดไข่ห่านขาว"

เห็ดระโงกหินที่เป็นเห็ดมีพิษ มี ลักษณะ
แตกต่างจากเห็ดระโงกธรรมดาหรือ ไข่ห่าน
ขาวโดยรูปร่าง ที่เห็นได้ชัดเจนคือ "เห็ด
ระโงกหินมีเยื่อเป็นแผ่นสีขาวบางๆ ระบาย

ติดอยู่รอบก้านดอก ซึ่งอยู่ใต้หมวกเห็ดลง
มาเล็กน้อย" บางที่เรียกเยื่อบางนี้ว่า "วง
แหวน" (Annulus) ซึ่งในเห็ดระโงกธรรมดาหรือ
เห็ดไข่ห่าน ขาว ที่รับประทานได้ไม่มีเยื่อดังกล่าว
เนื่องจากตัวอย่างเห็ดมีพิษ จำนวน น้อย
และดอกเห็ดไม่อยู่ในลักษณะ สมบูรณ์แบบพอ
ที่จะใช้ในการจำแนกชื่อของเห็ดชนิดนี้ ซึ่ง
กรมวิชาการเกษตร จะได้ติดตามศึกษา ค้นคว้า
จำแนกชื่อในโอกาสต่อไป เมื่อได้รับตัวอย่าง
อีกและเมื่อได้ออกไปสำรวจรวบรวม เก็บตัว

อย่างเพิ่มเติม

ปกติ ในฤดูฝน มีเห็ด ขึ้น ตาม ชรรมชาติ
มาก การเก็บเห็ดรับประทานจึงควรระมัดระ
วังเพราะเห็ดป่า หลายชนิด มีพิษ และบางชนิด
ร้ายแรงมากดังกล่าว และในระยะที่เป็นเห็ด
อ่อนส่วนมากมีลักษณะเหมือนกัน ยังไม่มีวิธี
หรือ หลักเกณฑ์ใด ที่ใช้ ในการ ตัดสิน ว่าเป็น
เห็ดมีพิษได้ดีเท่าการศึกษาลักษณะเฉพาะของ
เห็ดแต่ละชนิด เห็ดบางชนิด จัดเป็นเห็ดมีพิษ
เมื่อเป็นเห็ดสด เมื่อนำไปหุงต้มแล้วพิษจะหายไป
เช่น เห็ดขิง เห็ดข่า (Lactarius spp.)
หรือบางคนกล่าวว่า ให้ต้มแล้วเทน้ำแกงทิ้ง
อาจจะใช้ได้สำหรับเห็ดขิง เห็ดข่า ซึ่งเป็น
เห็ดป่าที่รับประทานกันทางภาคเหนือ โดย
นำไปนึ่งให้สุก ความร้อนและน้ำที่ออกมา
จากเห็ดในขณะนึ่งคงจะทำให้พิษหายไปหรือ
น้อยลงได้ แต่ใช้ไม่ได้กับเห็ดมีพิษ ชนิด
ร้ายแรง เช่น เห็ดระโงกหิน ฉะนั้นประชา
ชนควรรับประทานเฉพาะเห็ด ที่เพาะเลี้ยง
และเห็ดที่รู้จักแน่นอนแล้วว่า รับประทาน
ได้ และควรรู้จักทั้งลักษณะเห็ดอ่อนและเห็ด
แก่ของเห็ดแต่ละชนิดเพื่อกัน การผิดพลาดได้
ง่ายไว้ด้วย

เห็ดมีพิษอีกชนิดหนึ่งที่ประ ชาชนควร
ทราบ คือเห็ดหัวกวรดสปอร์สีเขียวอ่อนซึ่งมี
พิษร้ายแรง แต่ไม่ถึงตายถ้ารับประทาน เห็ด
ชนิดนี้มีประชาชน รับประทานแล้วเป็นพิษใน
บั้นหลายครอบครัว โดยเฉพาะในกรุงเทพ
มหานคร ซึ่งกรมวิชาการเกษตรได้รับตัวอย่าง
จากนายแพทย์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เพื่อการ

ตรวจวินิจฉัยชนิดของเห็ด เห็ดหัวกวรด
สปอร์สีเขียวอ่อนนั้นขึ้นทั่วไปตามสนามหญ้าใน
ลักษณะเป็นวงกลมเห็นได้ชัด มีขนาดใหญ่
ใกล้เคียงกับเห็ดระโงกหิน มีผู้เข้าใจผิดเก็บ
ไปรับประทานอยู่เสมอ ดังข่าวเมื่อ ๓ ปี
ที่แล้ว พนักงานของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประเภท	ไม้สีชมพู	ไม้สีน้ำตาลแดง	ไม้สีน้ำตาล
1. สีชมพู	ไม้สีชมพู Amanitopsis	ไม้สีน้ำตาลแดง Amenite	ไม้สีน้ำตาล Chlorophyllum
2. สีออกเหลือง	สีชวา ชวาบวาล	สีชวา ชวาบวาล, ชวาบวาล ชวาบวาล, ชวาบวาล	สีชวา เปลี่ยนเป็นสีเขียวอ่อนอมเทาเมื่อออกแก่ สีชวา ชวาเมื่อแก่สีชวาเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล
3. สีออกแสด	ไม้สี	* เป็นแผ่นบางห้อยจะบวมรอบและติดกับก้าน ไม้ชวา เหลืองขาว เล็กน้อย *	เป็นวงแหวนสีขาวก้านไม้ชวา กลางขาว เล็กน้อย หูกระจ่างและสีขาวครึ่งล่างไม้
4. กะเปาะตุ้มโกลน	เป็นรูปถ้วยหงาย	เป็นรูปถ้วยหงาย	ไม้สี
5. เมื่อหุ้มเปลือก	มีและสีน้ำตาลโกลนไม้สีพิเศษ ไม้ กับสีชวา	มีและสีน้ำตาลโกลนไม้สีพิเศษ ไม้ เยื่อบาง ๆ หรือเกล็ดที่หลุดง่าย	ไม้สี เปลี่ยน
6. สีเมื่อคนสุก	สีน้ำตาลโกลนเปลี่ยนสี	ยังไม้เคยทดลอง	สีน้ำตาลเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนอมม่วงหรือ น้ำตาลอ่อนกว่าสีออกแก่